

Det Pædagogiske Selskab i 190 år

Selskabet stiftes den 17. juni 1820 ved Brocks skole i Adelgade af et antal idealistiske undervisere i privatskoler. Igangsætter er Jens Worm Bruun, som er løjtnant og lærer ved De mosaiske Friskoler. Det er i Romantikkenes æra, men tiden er stadig påvirket af oplysningstidens idealisme. Jens Worm Bruun henter sin inspiration i Paris, hvor der fem år tidligere er oprettet et fransk Selskab med formålsparagraffer, som ret ukritisk overtages til et Danmark, som stod på tabernes side i Napoleonskrigene og er endt som et lille land uden Norge, uden flåde og forarmet efter statsbankerotten i 1813.

Den lille flok diskuterer og udveksler erfaringer de næste 40 år, og i de bevarede protokoller ses, at diskussionsemnerne bl.a. er: De legemlige straffes betydning, Kvinders egnethed til at undervise, Undervisningsmetoder i de enkelte fag og Indbyrdes undervisning. Bruun beskriver i øvrigt 'at kvinden besidder en større bisterhed til at holde børn i ave'.

De første 40 år er ikke særlig fremgangsrige for Selskabet, men fra 1860'erne går det fremad, bl.a. fordi bestyrelserne arbejder på at fjerne ethvert spor af selvtilstrækkelig klubmentalitet. Fra 1870'erne bliver Selskabet det åbne, brede forum for lærere fra alle skoleformer, der vil drøfte undervisningsmetoder, skolebøger, skolelovgivning, pædagogiske forsøg, læreruddannelse m.m. Formandskabet skifter mellem grundskolen og gymnasiet, og mange år efter blev læreruddannelserne også en del af cyklus.

Blandt de mange debatter er gennem 30 år drøftelser, der peger frem mod Loven om Højere Almenskoler i 1903, og debatten fortsætter med Selskabets deltagelse i udvalgsarbejder i undervisningsministeriet om læseplaner for Mellemskolen og Realskolen og Gymnasiet. Blandt de grundlæggende elementer er, at undervisningen i Mellemskolen, Realskolen og Gymnasiet skal være gratis for alle, der består optagelsesprøven. Den livskraftige skoleordning røkkedes der først ved med 'Den blå Betænkning' i 1961.

I tiden mellem første og anden verdenskrig er Selskabet aktiv med debatmøder om bl.a. 'den frie skole', og karakteristisk er, at Selskabets indsats bæres af en politisk og ideologisk integritet, som betyder, at man får lov at stå i spidsen for gennemførelsen af store debataftener, da den Blå betænkning gennemdiskuteres i årene 1960 -1961. Dertil kommer en meget aktiv deltagelse i udvalgsarbejder om læseplaner.

Fra 1904 overtager Selskabet udgivelsen af tidsskriftet 'Vor Ungdom', som Herman Trier etablerede i 1879. Fra 1952 udgiver Selskabet og Danmarks socialpædagogiske Forening tidsskriftet under nyt navn: Dansk pædagogisk Tidsskrift. Dette tidsskrift fortsætter indtil udgangen af 2006, hvor Selskabet finder tilslutningen til Tidsskriftet for lille og indflydelsen på indholdet for ringe og overlader sin del af tidsskriftet til en selvstændig fond.

Siden 2006 har Selskabet helt i tidens ånd koncentreret sig om den pædagogiske debat ved at gennemføre mindst to konferencer årligt, og vender her centrale problemstillinger med centrale aktører i den politiske, økonomiske og administrative verden. Se foredragsemner og foredragsholdere.

Bestyrelsen ser optimistisk på fremtiden og ser et fortsat, stort behov for et dialogforum, hvor pædagogisk interesserede kan drøfte undervisningssektorens udfordringer med hinanden, uden at være bundet af særinteresser.

Beskrivelsen af Selskabets aktiviteter giver blot en overordnet beskrivelse af de mange års virksomhed, og yderligere oplysninger kan hentes i: Hans Kyrre: Det pædagogiske Selskab i Hundrede Aar fra 1920.

Af Jørgen Villadsen